

T.C
SANAYİ VE TİCARET BAKANLIĞI
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği

7/2375 44 -3-
75

SAYI : B 14.0.BHİ 01- 331
KONU : Yazılı Soru Önergesi

26.10.2000

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

İLGİ :06.10.2000 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/2375-6509/6894 sayılı yazınız

Giresun Milletvekili Rasim ZAIMOĞLU'nun,“ Fındık üreticilerinin sorunlarına” ilişkin olarak tarafımdan cevaplandırılmasını istediği (7/2375) esas nolu yazılı soru önergesiyle ilgili cevabımız ekte takdim edilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Ahmet Kenan TANRIKULU
Sanayi ve Ticaret Bakanı

EK : 2 sayfa önerge cevabı

DAĞITIM :

Gereği :

T.B.M.M. Başkanlığına

Bilgi :

Başbakanlığa

GİRESUN MİLLETVEKİLİ SAYIN RASİM ZAİMOĞLU'NUN YAZILI SORULARINA İLİŞKİN CEVAPLARIMIZ

1,2,3) Birliklerin Devlet adına alım yaptığı 1994 yılı öncesindeki dönemde, Fiskobirlik Devlet adına fazla ürünü stoklama görevini yürütmesinden dolayı oluşan zararlar Devlet zararı olarak Hazinece üstlenilmiştir.

1994 yılından başlayarak tarım satış kooperatiflerinin alım yaptığı ürünler ve bu arada fındıkta Devlet destekleme alımı kaldırılmıştır. Birlikler yetkili organları tarafından tespit edilen fiyatlarla kendi nam ve hesaplarına ürün alımında bulunmuşlardır.

Bununla birlikte Fiskobirliğin öz kaynaklarının yetersiz olması nedeniyle ürün bedelleri birliğe tahsis Edilen Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu kaynaklı kredilerle ödenmiştir.

Fiskobirlik bu yıl 1.100.000 TL/kg fiyattan alımlara başlamıştır. Alım fiyatının açıklandığı tarihteki Merkez Bankası efektif satış kuruna göre Dolar karşılığı 1.69 \$/kg'dır. Fiyatların açıklandığı tarihler itibarıyla Fiskobirlik 1994 yılında 1.42, 1995 yılında 1.71, 1996 yılında 1.95, 1997 ve 1998 yıllarında 2.44 dolar 1999 yılında 2.36 Dolar karşılığı fiyatla alım yapmıştır.

Bu yıl Fiskobirlik 18.10.2000 tarihi itibarıyla üreticilerden 93 trilyon TL tutarında 86 bin ton fındık almıştır. Fiskobirliğe ürün alımları için tahsis edilen kredinin 95 trilyonluk bölümü aktarılmış bulunmaktadır. Ürün bedellerinin tamamı üreticilere ödenmiştir. Geçen yıl aynı tarih itibarıyla ise Fiskobirlik üreticilerden 132 trilyon TL tutarında 127 bin ton fındık almış üreticilere ancak 23 trilyon TL tutarında ödeme yapabiliyordu. Yine aynı tarihte Fiskobirliğe ürün alımları için 25 trilyon TL kredi aktarılmıştı.

1999 yılında meydana gelen deprem felaketi nedeniyle Batı Karadeniz Bölgesinde Fiskobirliğe ürün teslim eden ortakların ürün bedellerinin ödenmesinde depremden zarar gören ortaklara öncelik tanınmıştır. Bakanlığımız ile Hazine Müsteşarlığı arasında sürdürülen koordineli çalışmalar sonucunda; önceki yıl 02.08.1999 tarihinde sona eren ödemeler geçen yıl her şeye rağmen 18.04.2000 tarihinde tamamlanmıştır.

Görüldüğü üzere, önceki yıllardan farklı olarak bu yıl ürün bedelleri üreticiye peşin olarak ödenmektedir. Bunun sonucunda da geçtiğimiz dönemlerde piyasa fiyatları nerede ise Fiskobirlik alım fiyatının yarısı seviyesinde oluşurken bu yıl serbest piyasada fındık fiyatlarının Birlik alım fiyatlarına yaklaştığı; zaman zamanda üzerine çıktığı görülmektedir. Dolayısıyla piyasada oluşan bu güven ortamında Dolar bazında bir fiyat belirlemeye ihtiyaç bulunmadığı düşünülmektedir.

4,5) Türkiye fındık üretiminin son beş yıllık ortalaması 505 bin tondur. 2000/2001 iş yılında fındık rekoltesinin 540 bin ton olması beklenmektedir. Geçen dönemde ülkemiz üretiminin 560 bin ton olarak gerçekleştiği göz önünde bulundurulduğunda bu sezon rekoltede aşırı bir azalmanın söz konusu olmadığı görülmektedir.

Öte yandan tabi afet dolayısıyla ürünleri zarar gören üreticilerin 17 Ekim 2000 tarih ve 24203 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bakanlar Kurulu Kararı uyarınca kredi borçlarının ertelenmesi mümkün bulunmaktadır.

6,7) 4572 sayılı Kanunla, kooperatif ve birliklerin özerk ve mali yönden bağımsız olarak, piyasa koşullarında ortaklarından ürün alıp, işleyen; ortaklarının menfaatlerini koruyan, siyasi müdahalelerden uzak ve uluslararası kooperatifçilik ilkelerine göre yönetilen kuruluşlar olması amaçlanmıştır.

Ancak, bu düzenleme birliklerin hiçbir şekilde desteklenmeyeceği anlamına gelmemektedir. Kanunda yeniden yapılandırma süresince kooperatif ve birliklerine ihtiyacı olan işletme kredilerinin genel bütçeden ve DFİF kaynaklarından karşılanması imkanı getirilmiştir. 2000 ve 2001 ürün dönemlerinde birliklerin ürün alımı için ihtiyaç duyacakları krediler, 2000 yılı bütçesinden ve DFİF kaynaklarından karşılanabilecektir. Sonraki dönemlerde ise, fındık üretim alanlarının daraltılması konusunu düzenleyen kararların uygulanmaya konulmasıyla arz fazlasının önlenmesi için üretim planlaması ve böylece iç ve dış piyasalarda fındık fiyatlarının dengede kalması gerçekleşmiş olacaktır.

Nitekim, Tarımda Yeniden Yapılandırma ve Destekleme Kurulu'nda fındığa alternatif ürün geliştirme projesinin hazırlanması kararlaştırılmıştır. Bu proje ile 5 yılda 100.000 hektarlık alandaki fındığın sökülüp, 100.000 tonluk arz fazlasının giderilerek üretim-tüketim dengesinin kurulması hedeflenmektedir. Proje çalışmaları Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından sürdürülmektedir.

Ayrıca fındığa alternatif ürünlerin ekilmesi ve fındık dikim alanlarının daraltılması projesine üreticilerin gönüllü katılımının sağlanması amaçlanmaktadır. Bu programa dahil olan üreticilerin alternatif ürüne geçiş masraflarının karşılanması için bütçe imkanlarına göre kaynak yaratılması ve yurt dışı finansman olanaklarının kullanılabilmesi için çalışmalar devam etmektedir.

Bu kapsamda 2001 yılında yaklaşık 29.000 hektar alanda alternatif ürün ekecek üreticilere aynı destek sağlama çalışmaları yürütülmektedir. Ayrıca fındık ile alternatif ürün arasındaki fiyat farkının üreticiye telafi edici ödeme şeklinde ödenmesi için bütçe imkanları dahilinde yeterli kaynağın ayrılmasına dönük çalışmalar devam etmektedir.

Arz fazlası ürün nedeniyle fiyat düşmelerinin önlenmesi amacıyla; önceki yıllarda yağlık konusunda alınmış Bakanlar Kurulu Kararları zararın Hazinece karşılanması yerine Birliğin kredi borçlarına mahsup edilmesi yönüyle değiştirilerek, fiskobirliğin stoklarında bulunan 1996, 1997 ve 1998 ürünü fındıkların yağlığa ayrılması ve oluşacak Fiskobirlik zararının birliğin DFİF kaynaklı kredi borçlarına mahsup edilmesi, 9.6.1999 tarihinde bakanlar kurulunca yeniden kararlaştırılmıştır. Alınan kararlara göre yağlığa verilmesi gereken ürünlerle ilgili çalışmalar yürütülmektedir. Ayrıca Fiskobirliğin 1999 ürünü stoklarının da yağlık olarak işlenmesi sonucu uğrayacağı zararların birliğin DFİF kaynaklı kredi borçlarına mahsup edilmesi, 29.8.2000 tarihinde Bakanlar Kurulunca kararlaştırılmıştır. Böylece Fiskobirlik stoklarının piyasa üzerinde yarattığı olumsuz etkiler ortadan kaldırılmıştır.

8,9) 4572 sayılı Kanunun yürürlüğü girmesi ile birlikte tarım satış kooperatifleri birlikleri serbest piyasa koşullarında ticari esaslara göre faaliyet göstereceklerdir. Ancak bu sonuca ulaşılabilmesi için kooperatif ve birliklerin mevcut sorunlarına çözüm getirecek ve bu kuruluşları etkili ve sürdürülebilir bir yapıya kavuşturarak, mali yönden bağımsız kılacak bir yeniden yapılandırma programı öngörülmüştür. Bu program kapsamında birliklerin ve bu arada Fiskobirliğin özel bünye borçları ve faizleri ile personel kadrolarında yapılacak düzenlemeler için gerekli tazminat tutarları, Hazine tarafından üstlenilerek tasfiye edileceğinden, bu kuruluşların mali durumlarını olumsuz etkileyen yük ortadan kaldırılmış olacaktır. Buna bağlı olarak, Birliklerin ürün alım ve değerlendirme faaliyetleri daha kolaylaşacak ve ortaklarına yönelik faaliyetleri rahatça yürütebileceklerdir.